

nota

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW

**Onderzoek en
Wetenschapsbeleid**

Van

Persoonsgegevens

Datum

04 maart 2024

Referentie

44328973

Bijlagen

4

Intern OCW afgestemd

WJZ

HO&S

Interdepartementaal

afgestemd

EZK

JenV

CDINEV

Brief aan Tweede Kamer over voortgang aanpak kennisveiligheid hoger onderwijs en wetenschap

Aanleiding

U heeft bij de Tweede Kamer aangekondigd een brief te sturen met de voortgang op de aanpak kennisveiligheid. U treft de brief als bijlage aan. U heeft al een concept gezien voor indiening bij CDINEV op 26 februari. CDINEV is akkoord. Onze inzet is om de brief te verzenden voor het Commissiedebat onderzoek en wetenschapsbeleid van 20 maart.

Geadviseerd besluit

Door ondertekening gaat u akkoord met verzending van de voortgangsbrief kennisveiligheid naar de Tweede Kamer, inclusief drie bijlagen:

1. Sectorbeeld kennisveiligheid hogescholen
2. Schriftelijke reactie van Vereniging Hogescholen op het sectorbeeld
3. Onderzoeksrapport Clingendael over CSC-beurzenprogramma

Kernpunten

- De concept-Kamerbrief is voor interdepartementale afstemming voorgelegd aan CDINEV. De afstemming heeft tot kleine wijzigingen geleid.
 - vermelding van het Dreigingsbeeld Statelijke Actoren 2
 - vermelding van Wet VIFO, de TO2-instellingen en de innovatie-attachés
 - nuancering van een zin over CSC-beurzen vanwege de kabinetsbrede aanpak Ongewenste buitenlandse inmenging
- U tekent de brief mede namens de minister van JenV en de minister van EZK. In de week van 4 maart wordt de brief aan hen voorgelegd. Zodra zij akkoord hebben gegeven wordt u daarover geïnformeerd.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing

nota

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW

Onderzoek en
Wetenschapsbeleid

Van

Persoonsgegevens

Datum

22 februari 2024

Referentie

44236902

Bijlagen

1

Voortgangsbrief kennisveiligheid

Aanleiding

U heeft bij de Tweede Kamer aangekondigd rond de jaarwisseling 2023-2024 een brief te sturen met de voortgang op de aanpak kennisveiligheid. Middels deze nota vragen we uw akkoord op een aantal beslispunten die in deze brief zijn verwerkt. Tevens vragen we akkoord voor agendering van deze conceptbrief in een schriftelijke ronde van de CDINEV. Na verdere interdepartementale afstemming leggen we u de Kamerbrief voor ter ondertekening en verzending.

Geadviseerde besluiten

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met agendering van bijgevoegde concept-Kamerbrief in een schriftelijke CDINEV van dinsdag 27 februari. Hiermee gaat u impliciet akkoord met:

- de hoofdlijnen en toonzetting van de brief.
- de voorgestelde reactie op het Sectorbeeld kennisveiligheid hogescholen.
- de voorgestelde reactie op het CSC-onderzoek.
- het nieuwe tijdpad van het wetsvoorstel screening.

Kernpunten

- Per instrument geeft u aan hoever de aanpak kennisveiligheid is gevorderd. Er zijn in de afgelopen jaren successen geboekt, maar op bepaalde punten moet nu wel tempo gemaakt worden.
- Met name grote hogescholen hebben zichtbare stappen gezet om hun kennisveiligheidsbeleid vooruit te brengen. Toch is nog niet alles op orde. De VH heeft aangekondigd deze zomer bij de leden navraag te doen over de voortgang en u hierover te informeren. U spreekt uw vertrouwen uit in dit proces.
- Uit het CSC-promovendi onderzoek blijkt dat er geen grote financiële afhankelijkheden op stelsel- of instellingsniveau zijn. Bij een aantal faculteiten werkt meer dan 15% van de internationale promovendi op basis van een CSC-beurs. U gaat met UNL in gesprek over de diversificatie van financieringsstromen om financiële afhankelijkheid te voorkomen, en de veiligheid en ondersteuning van buitenlandse promovendi.
- Het tijdpad van het wetstraject screening is herzien, zoals u reeds aankondigde in uw Kamerbrief van 16 oktober 2023. Begin juli gaat het wetsvoorstel in openbare internetconsultatie; in het najaar volgt de advisering van de Raad van State, en in het voorjaar van 2025 ligt het wetsvoorstel in de Tweede Kamer.

Toelichting

1. Sectorbeeld hogescholen

- Uit het sectorbeeld blijkt dat bij een deel van de hogescholen (vermoedelijk de kleinere) de basis nog niet op orde is. De Vereniging Hogescholen heeft u een brief gestuurd waarin zij beterschap belooft en hiervoor een tijdpad schetst. Deze brief deelt u met de Kamer als bijlage.
- De VH gaat zich ervoor hard maken dat de leden in elk geval de afspraken in het bestuursakkoord (2022) naleven, zoals het aanwijzen van een portefeuillehouder binnen het CvB, het instellen van adviesteams en het uitvoeren van een risicoanalyse. Dit inventariseert ze in zomer 2024. Ze adviseert haar leden om in voorjaar 2025 een overzicht van risicovolle internationale partnerschappen gereed te hebben.
- Er zijn grote verschillen tussen hogescholen (zoals omvang, internationale oriëntatie, hoeveel onderzoek gedaan wordt). Dit sectorbeeld nodigt uit om na te denken over hoe de landelijke aanpak van kennisveiligheidsbeleid gedifferentieerd kan worden: er is geen one-size-fits-all. U neemt dit mee in de actualisering van de Nationale Leidraad (dit jaar nog), en in de verkenning naar de eventuele ontwikkeling van een capability maturity model (de Kamer wordt voor het zomerreces geïnformeerd).

Overwegingen voor deze lijn:

- *Niet elke hogeschool heeft met grote risico's te maken maar er moet wel een basis zijn. De VH zet zich ervoor in om die basis op orde te krijgen.*
- *De onderzoekers die het sectorbeeld hebben opgesteld delen geen gegevens over individuele instellingen. Dit is conform afspraak met de sector. De VH gaat nu daarom zelf een uitvraag doen bij haar leden.*
- *Gezien haar proactieve opstelling adviseren we u om de VH hierin te steunen en haar rol te laten pakken bij het activeren van de leden.*

2. Onderzoek naar CSC-promovendi

- Vorig jaar heeft u aangegeven dat de berichtgeving rondom CSC-promovendi zorgelijk is en daarom de opdracht gegeven om het beurzenprogramma te laten onderzoeken door Clingendael.
- Het onderzoek wijst uit dat er op landelijk niveau en op instellingsniveau geen financiële of wetenschappelijke afhankelijkheid is van het CSC-beurzenprogramma. Wel bestaat bij elf afdelingen en faculteiten meer dan vijftien procent van het totale aantal internationale promovendi uit CSC-bursalen. U spreekt uw zorgen hierover uit en wenst in gesprek te gaan met de instellingen.
- Verder meldt het rapport dat deze groep bursalen te weinig financiële middelen van CSC ontvangt om te voorzien in hun levensonderhoud en dat aan deze bursalen in hun individuele contracten politieke voorwaarden

- Parallel wordt het wetsvoorstel voorgelegd aan de Autoriteit Persoonsgegevens en het Adviescollege voor Toetsing en Regeldruk. Ook zal parallel hieraan het wetsvoorstel aan Justis worden voorgelegd voor de uitvoeringstoets, mits het vooronderzoek van Justis tot een positieve uitkomst leidt.
- Met de uitvoeringstoets wordt meer bekend over de benodigde tijd voor de implementatie van het wetsvoorstel. Na de zomer volgt de advisering door de Raad van State. Het streven is het wetsvoorstel vervolgens in de eerste helft van 2025 naar de Kamer te sturen.

Datum

22 februari 2024

Toezeggingen die met deze brief worden voldaan

- Tijdpad screening schetsen (brief 16 oktober 2023)
- Beleidsreactie op position paper KNAW (brief 16 oktober 2023)
- CSC-onderzoek aanbieden aan de Kamer (brief 13 april 2023)
- Sectorbeeld hogescholen aanbieden aan de Kamer (brief 16 oktober 2023)

Proces afstemming brief

Deze brief wordt afgestemd via de Commissie Defensie, Internationale, Nationale en Economische Veiligheid (CDINEV). Hierin zijn de volgende departementen vertegenwoordigd:

- JenV (incl. NCTV en Justis)
- EZK
- BZK (incl. dienst)
- AZ
- BZ
- DEF (incl. dienst)
- IenW
- SZW
- FIN

Bijlage

Datum
22 februari 2024

Ten behoeve van openbaarmaking beslisnota's bij brieven aan de Tweede Kamer

Beslispunt bij wetsvoorstel screening kennisveiligheid

Screenen van al in Nederland verblijvende onderzoekers en studenten (zittende onderzoekers/studenten) Er is sprake van een grote groep onderzoekers en studenten die op dit moment al in Nederland werken of studeren binnen een risicovakgebied aan een Nederlandse kennisinstelling op grond van een verblijfsvergunning. Een veelgehoorde vraag, ook vanuit de instellingen, is of ook de zittende populatie na inwerkingtreding zal worden gescreend. Het **advies** is om in het kader van de screening kennisveiligheid geen zittende onderzoekers of studenten alsnog te gaan screenen op het moment van inwerkingtreding. Het levert strijd op met het rechtszekerheidsbeginsel indien de gehele groep van zittende onderzoekers en studenten op een risicovakgebied alsnog gescreend zullen gaan worden. De onderzoeker of student die reeds een verblijfsrecht bezit voor het doel studie of onderzoek mag er namelijk *bij gelijk gebleven omstandigheden* gerechtvaardigd op vertrouwen dat hij niet alsnog aan een screening wordt onderworpen. Daarnaast is de zittende populatie een grote (extra) te screenen groep. Dit zou een flinke extra opgave voor de uitvoeringsorganisatie. Dit kan meteen leiden tot achterstanden en oplopende doorlooptijden op het moment van inwerkingtreding van de wet. Dit is onwenselijk. Daarbij is dit een van de belangrijkste zorgpunten vanuit het kennisveld, onder meer omdat dit ook (administratieve) gevolgen zou hebben voor de kennisinstellingen die hun zittend personeel moeten laten screenen. Er zijn voorts andere manieren om risico's in geval van zittende onderzoekers en studenten te mitigeren. In het geval van geconstateerde risico's zijn er andere wettelijke mogelijkheden om te handelen. Bijvoorbeeld door intrekking van de verblijfsvergunning wanneer daar voldoende onderbouwing voor is. En mogelijk ook via de strafrechtelijk optreden, indien het wetsvoorstel uitbreiding van de strafbaarstelling van spionage wordt aangenomen.¹
(afkomstig uit nota 2 oktober 2023)

1
-